

Václav Ambrož :

Příspěvek k rozšíření kapradorostů (*Pteridophyta*) na Písecku

V příspěvku je ve výčtu lokalit vyčerpána jednak mi známá literatura, jednak jsou uvedeny vlastní lokality. Pokud jsou označeny vlastní lokality písmenem H, jsou doklady z floristické akce z druhé války světové z let 1941—1944 uloženy v herbáři botanického ústavu UK. Revisi dokladů provedl většinou J. ROHLENA, částečně SL. HEJNÝ.

Z literatury byly excerpovány lokality JOS. VESELÉHO (JV), J. PAŽOUTA (P), VŠETEČKY (Vš), ČIBOCHA (Ci), JIRÁŠKA (Ji), DOMINA (Do), VELENOVSKÉHO (Vel), AUG. KREJČÍHO (AK), ROHLENY (Ro). Vlastní sběry nejsou označeny jménem sběratele.

Většina lokalit se vztahuje na údolí řek Vltavy, Otavy, Skalice a Lomnice, částečně na široké území Písecka a do jeho lesů.

V létě 1955 byla pověřena odd. ochrany přírody Státní památkové správy skupina posluchačů biologické fakulty UK výzkumem zátopové oblasti orlického vodního díla. Předběžná zpráva otištěna ve věstníku Ochrana přírody (KRŠKOVÁ-SLAVÍK 1958).

Nomenklatura rostlin je v soulase s DOSTÁLOVOU Květenou ČSR z r. 1950.

Lycopodium clavatum L. Lesy V od Písku (P, 1859); J od Vreovic, záp. úbočí vreov. lesa (AK, 1902); les Hůrky u Putimi, v lese na Hradištském vrchu (AK, 1902, JV, 1923); V břeh rybníka Řežabince, Callunetum, terc. písky a jíly, kvart. písky, cca 373 m n. m., rozptýleně (1947).

Equisetum arvense L. Želez. trať J od Písku, cca 370 m n. m., d. h. (1948); trať mezi Vlastcem a Vltavou, cca 400 m n. m., h. (1950).

E. silvaticum L. Les Hůrky V od Putimi, smrk, jedle, krystalinikum, cca 430 m n. m., v. h. (1944, H); les v Píseckých horách V od Písku, smrk, jedle, žula, exp. V, cca 500—600 m n. m., v. h. (1950).

E. pratense (EHRH.) L. Břeh Otavy pod Vráží a l. břeh Vltavy u Zvíkova (Ci, 1887 — 4); na břehu Otavy blíže Vápenice u Písku s *Cardaminopsis* HALLERI (Ci, 1887 — 4); l. břeh Vltavy u Zvíkova, žula, exp. Z, cca 310 m n. m., h. (1943, H); V od Údraže, v smrkovém lese, žula, cca 386 m n. m., h. (1943, H).

E. palustre L. var. *polystachium* WEIGEL. U Vlastce (Ro, 1926 — 11).

E. fluviatile L. V bažinách na březích tekoucích vod i rybníků (JV, 1923); J a V okraj rybníka Řežabince, Cariceta; pískovna na V bř. Řežabince u Ražic, terc. písky a jíly, kvart. písky, cca 373 m n. m. (J. RŮŽIČKA, 1959).

E. hiemale L. Údolí vltavské mezi Červenou n. Vlt. a Zvíkovem (Vel, 1884); blíže Zvíkova v kamení na říčce Skalici (Ci, 1887 — 4); S od Písku mezi kameny na pr. břehu Otavy pod Martinkem (AK, 1902); břeh Otavy a Vltavy porůznu mezi kamením (JV, 1923); na pokraji lesa v údolí Vltavy mezi Zvíkovem a Červenou n. Vlt., d. h., (Ro, 1925 — 11); u Zvíkova (Ji, 1928 — 11); v údolí vltavském u Orlika (Do, 1902).

Botrychium lunaria Sw. Na louce za Celestynkami u Písku (P, 1859); travnatopísčité nálezisko na říčce Lomnici mezi Miroticemi a Otavou (Ci, 1887 — 4); v hluboké cestě za jatkami u Písku (AK, 1902).

Woodsia ilvensis R. Br. Asi 1300 m S od Červené n. Vlt., žulová skála, exp. Z, cca 315 m n. m., ojediněle (1946). Na lokalitě zřízena přírodní rezervace.

Cystopteris fragilis BERNH. Ve stinných lesích v údolí otavském (JV, 1923).

Matteuccia struthiopteris TODARO. V údolí vltavském u Zvíkova (Vel, 1884); ibidem mezi Červenou n. Vlt. a Zvíkovem, sterilní (Ci, 1887 — 4); ibidem u Orlika (Vel, 1902); ve strži pod Červenou n. Vlt. (Ro, 1928 — 11); l. břeh Vltavy proti kótě 392, exp. V, cca 300 m n. m., ojediněle (1944).

Phegopteris polypodioides FEÉ. V údolí vltavském (Do, 1902).

Ph. dryopteris FEÉ. V od Lhoty, žulový lom, S od vrchu Pikárna, exp. S, cca 373 m n. m., d. h. (1942, H).

Ph. Robertiana A. BR. V údolí vltavském v okolí Kout (Do, 1902); V od Ochozu na l. břehu Vltavy, žula, exp. Z, cca 304 m n. m., roztroušeně (1946).

Dryopteris filix-mas SCHOTT. V údolí vltavském u Orlíka (Do, 1902); ve stinných lesích a na kamenitých stráních obecný (JV, 1923); V od Zbonína na l. břehu Vltavy, listnaté stráně, žula, exp. V, cca 303 m n. m., h. (1947); V od Probulova na l. břehu Vltavy, listnaté stráně, žula, exp. V, cca 290 m n. m., h. (1950); V od Dědovic na l. břehu Otavy, žula, exp. S, cca 335 m n. m., h. (1953); lesy v Píseckých horách na Jarníku, smrk, jedle, žula, exp. V, cca 450 m n. m., h. (1954).

D. austriaca WOYN. V údolí vltavském u Orlíka (Do, 1902).

Polystichum lonchitis ROTH. V kamenitém terase u cesty vedoucí z Hradiště do lesa u Písku (Do, 1920, 1921, Věda přírodní 3, 1922, 7—8 : 86). Vymizela patrně po opravě zdi.

Asplenium septentrionale HOFFM. V údolí vltavském v okolí Kout (Do, 1902); na skalách v údolí otavském, h. (JV, 1923); u Jetětic (Ro, 1925 — 11); na skalách na l. břehu Otavy, S od Písku (koňské jatky), žula, exp. J, cca 350 m n. m., d. h. (1943, H); skály V od Zbonína na l. břehu Vltavy, žula, exp. V, cca 303 m n. m., h. (1944); skály V od Ochozu na l. břehu Vltavy, žula, exp. Z, cca 304 m n. m., h. (1946); skály na l. břehu Otavy pod Sv. Annou, žula, exp. JV, cca 310 m n. m., h. (1946).

A. germanicum WEISS. V údolí vltavském v okolí Kout (Do, 1902); v údolí vltavském na Orlíku (Vš, 1887 — 4).

A. trichomanes L. V údolí vltavském v okolí Kout (Do, 1902); v údolí otavském na skalách a v lesních roklich (JV, 1923); na skalách na l. břehu Otavy blíže Hesouna, žula, exp. V, cca 335 m n. m., d. h. (1939); na žulových skalách při ústí Hrejkovického potoka do Vltavy na Červené n. Vlt., exp. Z, cca 315 m n. m., d. h. (1942); J od Červené n. Vlt. na l. břehu Vltavy, žulové skály, exp. V, cca 315 m n. m., d. h. (1943); v žulovém lomu „u Vodáka“ V od Písku, exp. Z, cca 380 m n. m., d. h. (1944); v údolí Vltavy, Z od samoty Moravec, žulové skály, exp. SV, cca 305 m n. m., v. h. (1944); žulové skály na l. břehu Otavy u Zvíkova, exp. SV, cca 310 m n. m., h. (1944); asi 1300 m S od Červené n. Vlt., žulová skála, exp. Z, cca 315 m n. m., d. h. (1946).

A. trichomanes L. var. *microphyllum* MILDE. Skály u Čertovy strouhy Z od Písku, krystalinikum, exp. JJV, cca 425 m n. m., d. h. (1942, H — det. Ro).

A. ruta-muraria L. V údolí Vltavy v okolí Kout (Do, 1902); za vojenskou plovárnou Z od Písku; u elektrárny ve šterbinách skal (AK, 1902, JV, 1923); ve spárách zdi v ulici Podskalské v Písku s *Alyssum saxatile*, exp. Z, cca 374 m n. m., d. h. (1942, H); ve spárách na kamenném mostě v Písku, exp. S, J, d. h. (1942) — po opravě mostu vymizel; vápencové skály SV od Brloha s *A. trichomanes* a *Gentiana ciliata*, exp. SZ, cca 430 m n. m., v. h. (1944, H).

Athyrium filix-femina ROTH. V údolí Vltavy u Orlíka (Do, 1902); v píseckých lesích hojně (JV, 1923); na Holém vrchu u Pasek, žula, cca 550 m n. m., ojediněle (Sl. HEJNÝ, 1942, H).

Pteridium aquilinum KUEN. Vrcovické lesy u Písku; les Hůrky u Putimi (JV, 1923); na sou-toku Skalce s Lomnicí, listnatý porost, exp. S, cca 370 m n. m., d. h. (1944).

Polypodium vulgare L. Mezi kameny „U obrázku“, S od Písku (AK, 1902); ve stinných lesích, skalách a na vlhkých stěnách roklí, d. h. (JV, 1923); na žulových skalách při ústí Hrejkovického potoka do Vltavy na Červené n. Vlt., exp. Z, cca 315 m n. m., d. h. (1942, H); na vrchu Z od Třebkova, krystalinikum, exp. V, cca 522 m n. m., (1942); v boru „Selibovský hájek“ u Selibova, žula, cca 440 m n. m., h. (Sl. HEJNÝ, 1942, H); skály na l. břehu Otavy u Zvíkova, žula, exp. Z, cca 310 m n. m., v. h. (1944); asi 1300 m S od Červené n. Vlt., žulová skála, exp. Z, cca 315 m n. m., h. (1948).

Literatura :

AMBROŽ V. (1944): Příspěvek ke xerothermní květeně Písecka. — Věda přírodní 22 (4) : 237—238.

AMBROŽ V. (1948): Přírodní rezervace u Červené nad Vltavou. — Ochrana přírody 3 (2) : 33—34.

AMBROŽ V. (1950): Nové naleziště a rozšíření kapradinky skalní (*Woodsia ilvensis* R. Br.) v Čechách. — Československé botanické listy 3 (7) : 100—102.

ČELAKOVSKÝ LAD. (1886, 1888, 1889): Resultaten, Sitzungsberichte d. k. k. Ges. d. Wissenschaften in Prag.

DOMIN K. (1902): Údolím vltavským mezi Kamýkem a Zvíkovem. — Sborník zeměvěd. spol. 8.

DOSTÁL J. (1950): Květena ČSR. — Praha, 1. vydání.

KREJČÍ AUG. (1902): Dvěstěpadesát rostlin z květeny písecké. — Písek : 34.

KRŠKOVÁ ZD. - SLAVÍK B. (1958): Předběžná studie o vegetačních poměrech zátopové oblasti „Orlík“. — Ochrana přírody 13 (8) : 207—213.

KUBÍN J. (1897): Soustavný přehled rodů rostlin cévnatých samorostlých a obecně pěstovaných v okolí píseckém. — Výroční zpráva písecké reálky, Písek.

PAŽOUT J. (1851): Sto bylin z květeny písecké. — Poutník od Otavy, Písek.
 ROHLENA J. (1922/1, 1924/4, 1925/5, 1926/6, 1928/7, 1929/8, 1930/10, 1931/11): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. — Časopis NM.
 VELENOVSKÝ J. (1884): Údolím vltavským. — Vesmír 13.
 VESELÝ JOS. (1923): Květena písecká podle doby rozkvětu rostlin. — Písek : 80.
 Adresa autora: V. AMBROŽ, Písek, Kollárova 1404.

V. J í l e k :

Cardamine chelidonia L. na Šumpersku

15. V. 1953 jsem našel na stráni nad stanicí Bludov směrem k Šumperku v podrostu buků, bříz, habrů a smrků řeřišnici, kterou jsem nemohl pomocí Klíče naší květeny určit. V r. 1957 jsem poslal vylišovaný exemplář Čs. botanické společnosti v Praze; dr. J. HOUFEK, C. Sc. J. HOLUB a doc. dr. V. JIRÁSEK ji určili jako *Cardamine chelidonia* L. (řeřišnice vlašťovičkovitá). Protože se v žádné květeně pro střední Evropu neuvádí, je jisté, že na Šumpersko byla zavlečena. Jelikož je její lokalita u trati, domníval jsem se, že sem byla zavlečena vlakem. J. HOUFEK se domnívá, že ji zde vysel dr. O. LENEČEK, německý botanik, který žil v Šumperku.

Domněnku podporují některé sběry této řeřišnice, uložené v herbáři Vlastivědného musea v Olomouci: 1. sběr z r. 1931: zahrada gymnasia v Šumperku, leg. O. LENEČEK; 2. z r. 1934: Krkonoše, Lomnitztal bei Krummenhübel (dnes v Polsku), leg. VERLICH; 3. z let 1935, 1937: botanická zahrada Olomouc, leg. H. LAUS; 4. z r. 1936: Sobotín, Wald, Steing. Berg, leg. O. LENEČEK.

Podle těchto údajů je zřejmé, že se *Cardamine chelidonia* kdysi na Šumpersku pěstovala. Mohla sice zplanět ze zahrad, záměrné vyšetí však nelze vyloučit.

U Sobotína, ani v zahradě bývalého gymnasia nebyla zatím nalezena, ostatní nálezy nebyly ověřovány. Zvlášť zajímavé by bylo prostudování naleziště na polské straně Krkonoš. Je to další (druhý?) případ výskytu (zplanělá, zavlečená nebo vyšetá?) tohoto druhu ve střední Evropě.

Řeřišnice vlašťovičkovitá se na stráni u bludovské stanice rozrůstá a zaujímá dnes větší plochu než před lety; to by svědčilo o tom, že se sem dostala nedávno. V novém vydání Dostálova Klíče (1958) je už tato lokalita (podle mého sběru) uvedena, překvapuje jméno řeřišnice „vlastovčí“, když vlastně s vlašťovičkem má společné listy. Ve sběrech herbáře Vlastivědného musea v Olomouci je uveden název vlašťovičkovitolistá (*Cardamine chelidoniifolia* L.).

L i t e r a t u r a :

HOUFEK J. (1959): Drei neue Pflanzenarten für die Tschechoslowakei. 2. *Cardamine chelidonia* L. — Delectus seminum, ... a. 1959 selectorum, p. 4—5, ed. Hort. bot. Univ. Carol., Praha.

